

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ**

**Αριθμός γνωμοδότησης 283/2015
ΤΟ ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ**

Τμήμα ΣΤ´

Συνεδρίαση της 1-12- 2015

Σύνθεση:

Πρόεδρος : Ιωάννης - Κωνσταντίνος Χαλκιάς, Αντιπρόεδρος ΝΣΚ.

Μέλη : Παρασκευάς Βαρελάς , Βασιλική Τύρου , Νικόλαος Δασκαλαντωνάκης, Γεώργιος Ανδρέου, Ευαγγελία Σκαλτσά, Παναγιώτα – Ελευθερία Δασκαλέα – Ασημακοπούλου, Νομικοί Σύμβουλοι του Κράτους.

Εισηγητή : Νικόλαος Δημητρακόπουλος, Πάρεδρος ΝΣΚ

Αριθμός Ερωτήματος : Το έγγραφο με αριθμό πρωτ. Φ. 800 /60/ 133374/ Σ.1784/ 30.7.2015 του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας της Γεν. Δνσης Οικονομικού Σχεδιασμού και Υποστήριξης της Δ/σης Οικονομικού του Τμήματος Οικονομικής Μέριμνας και Λογιστικού.

Ερώτημα : Ερωτάται: 1. Αν, η κατάθεση, μόνον, της κατ' άρθρο 4 παρ. 1 του ν. 3869/2010 αίτησης προς το αρμόδιο Ειρηνοδικείο από στρατιωτικό υπάλληλο- οφειλέτη δανείου σε πιστωτικό ίδρυμα ή στεγαστικού δανείου για αγορά πρώτης κατοικίας στο Ταμείο Παρακαταθηκών Δανείων και στο πρώην Ταχυδρομικό Ταμιευτήριο, προς εξόφληση του οποίου εκχωρήθηκε μέρος του μισθού του, και η κοινοποίηση αντιγράφου της αίτησης αυτής προς την αρμόδια για τη μισθοδοσία του Υπηρεσία, συνεπάγεται δέσμευση της εν λόγω Υπηρεσίας για την αναπροσαρμογή των μέσω μισθοδοσίας

παρακρατουμένων υπέρ των ως άνω πιστωτών δανειακών δόσεων, χωρίς τη συναίνεσή τους, μέχρι την έκδοση προσωρινής διαταγής ή οριστικής δικαστικής απόφασης.

2. Αν, σε καταφατική περίπτωση, πρέπει στην ως άνω αίτηση να διαλαμβάνεται ξεχωριστό αίτημα περί άρσης παρακράτησης των δόσεων αυτών από την οικεία κατά τα ανωτέρω Υπηρεσία μισθοδοσίας.

3. Αν το ύψος των αιτούμενων για αναπροσαρμογή κατά τα ανωτέρω από την αρμόδια Υπηρεσία μηνιαίων δόσεων πρέπει να ταυτίζεται με το αντίστοιχο ποσό δόσεων, το οποίο περιέχεται στο αιτητικό της αίτησης αυτής.

*****

Επί του ως άνω ερωτήματος το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους (Τμήμα ΣΤ') γνωμοδότησε ως ακολούθως:

Ιστορικό

1. Στο υπ' αριθμ. πρωτ. Φ. 800/60/133374/Σ.1784/30.7.2015 έγγραφο της υποβάλλουσας το υπό κρίση ερώτημα Υπηρεσίας αναφέρεται ότι, όπως κρίθηκε και με την υπ' αριθμ. 194/2006 γνμδ. του ΝΣΚ, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 62 του ν. 2214/1994, όπως ισχύει, του άρθρου 19 του ν.2322/1995, του άρθρου 25 του ν. 3867/2010 και της ΥΑ 2/19843/0094/2012, επιτρέπεται, κατ' εξαίρεση του γενικού απαγορευτικού κανόνα, η εκχώρηση μέρους του μισθού των δημοσίων υπαλλήλων και λοιπών δικαιούχων για την εξυπηρέτηση και ασφάλεια των τοκοχρεωλυτικών δανείων για την απόκτηση πρώτης κατοικίας, προς το Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων (ΤΠΔ) και το πρώην Ταχυδρομικό Ταμιευτήριο (ΤΤ) Επίσης, αναφέρεται ότι, κατά την υπ' αριθμ. 76/2013 γνμδ., του ΝΣΚ χωρίς τη συναίνεση και των δύο μερών (ΤΠΔ ή ΤΤ και δανειολήπτη), για την τροποποίηση της δανειακής σύμβασης δεν δικαιούται ο εκκαθαριστής αποδοχών να διακόψει από τις αποδοχές του δανειολήπτη τα αποδοτέα στον εν λόγω πιστωτή ποσά, αφού θα αποφάσιζε μη νομίμως επί ανεκκαθάριστης διαφοράς τρίτων.

2. Ακολούθως παρατίθενται οι ρυθμίσεις των διατάξεων του άρθρου 1, της παρ. 3 του άρθρου 4, του εδ. γ της παρ. 2 του άρθρου 5 του ν. 3869/2010, στις οποίες προβλέπεται, μεταξύ άλλων, ότι φυσικά πρόσωπα, τα οποία δεν έχουν πτωχευτική ικανότητα και έχουν περιέλθει χωρίς δόλο σε μόνιμη αδυναμία πληρωμής ληξιπρόθεσμων χρηματικών οφειλών, δικαιούνται να υποβάλλουν στο αρμόδιο δικαστήριο αίτηση για ρύθμιση των οφειλών τους

 ΓΧ

και απαλλαγή από αυτές, με τη ρητή εξαίρεση συγκεκριμένων κατηγοριών οφειλών, η οποία (αίτηση) προσδιορίζεται προς συζήτηση εντός έξι (6) μηνών από την ημερομηνία κατάθεσής της, ενώ εντός δύο (2) μηνών μετά την κατά τα ανωτέρω κατάθεση προσδιορίζεται η ημέρα επικύρωσης, οπότε, είτε επικυρώνεται ενδεχόμενος εξωδικαστικός συμβιβασμός από τον Ειρηνοδίκη, είτε συζητείται ενδεχόμενο αίτημα για έκδοση προσωρινής διαταγής, αν και, ήδη από την ημέρα κατάθεσης της αίτησης αυτής, ο οφειλέτης υποχρεούται να προβαίνει σε μηνιαίες καταβολές εύλογου ποσού σε σχέση με την οικονομική του κατάσταση αλλά όχι μικρότερου του 10% των μηνιαίων δόσεων που όφειλε να καταβάλει σε όλους τους δανειστές και, πάντως, όχι μικρότερου του ποσού των 40 ευρώ μηνιαίως. Κατά δε την αιτιολογική έκθεση του ν. 4161/2013, το ύψος της καταβολής, για το χρονικό διάστημα μέχρι τη συζήτηση της προσωρινής διαταγής θα προσδιορίζεται από τον οφειλέτη, σύμφωνα με την οικονομική του κατάσταση.

3. Η ερωτώσα Υπηρεσία διαπιστώνει ότι, κατά την εφαρμογή του ν. 3869/2010, οι Υπηρεσίες μισθοδοσίας του Υπουργείου γίνονται αποδέκτες προσωρινών διαταγών, οι οποίες εκδίδονται από τα αρμόδια Ειρηνοδικεία και με τις οποίες διατάσσεται η αναστολή καταβολής ή η αναπροσαρμογή τακτικά παρακρατούμενων (μέσω μηχανογραφημένης μισθοδοσίας) από αυτές δανειακών δόσεων υπέρ πιστωτικών ιδρυμάτων.

4. Επίσης, αναφέρεται συγκεκριμένη περίπτωση στρατιωτικού υπαλλήλου, ο οποίος είχε συνάψει δανειακή σύμβαση για αγορά πρώτης κατοικίας με το ΤΠΔ, με προβλεπόμενη μηνιαία δόση 553,38 ευρώ (παρακρατούμενη από το μισθοδοτικό του λογαριασμό) και ο οποίος ζήτησε με κατάθεση σχετικής αίτησης, ενώπιον του Ειρηνοδικείου Ξάνθης, κατ' εφαρμογήν των ανωτέρω διατάξεων, μεταξύ άλλων, τη μείωση της μηνιαίας δόσης στο ποσό των 350 ευρώ και, αφού κατέθεσε αντίγραφο της σχετικής αίτησης και στην Υπηρεσία μισθοδοσίας, τη μείωση της μηνιαίας παρακρατούμενης απ' αυτήν δόσης στο ποσό των 60 ευρώ μέχρι την έκδοση προσωρινής διαταγής από το Ειρηνοδικείο. Σε αντίστοιχη περίπτωση το ΤΠΔ, με (γνωμοδοτικό) έγγραφο που εξέδωσε το Γραφείο Νομικού Συμβούλου και εγκρίθηκε από τον Πρόεδρο του ΔΣ του Ταμείου, έκρινε ότι οι διατάξεις του ν. 3869/2010, όπως ισχύει μετά την τροποποίησή του με το ν. 4161/2013, δεν καταλαμβάνουν το ΤΠΔ, πλήν, όμως, αυτό συμμορφώνεται είτε σε προσωρινές διαταγές είτε σε

οριστικές δικαστικές αποφάσεις , με αποτέλεσμα η Υπηρεσία μισθοδοσίας του οφειλέτη, η οποία είχε στο μεταξύ προβεί σε αναπροσαρμογή της δόσης με βάση το ν. 3869/2010, να επαναφέρει το ύψος της δόσης στο καθοριζόμενο από τη δανειακή σύμβαση ποσό, μέχρι την έκδοση προσωρινής διαταγής από το αρμόδιο Ειρηνοδικείο .

5. Εκτός της προαναφερόμενης περίπτωσης, η ερωτώσα Υπηρεσία προβληματίζεται σχετικά με την υπαγωγή ή μη των χορηγηθέντων σε πολλούς άλλους μισθοδοτούμενους από αυτήν υπαλλήλους από το ΤΠΔ δανείων στο πεδίο εφαρμογής των ευεργετικών διατάξεων του ν. 3869/2010 και πιο συγκεκριμένα ως προς τη δυνατότητα αναπροσαρμογής των δανειακών δόσεων των κατά τα ανωτέρω οφειλετών μέχρι την έκδοση προσωρινής διαταγής , δεδομένου ότι : α. Κατά την επικρατούσα στη νομολογία άποψη το ΤΠΔ και το πρώην ΤΤ υπάγονται στις ως άνω διατάξεις, καθόσον δεν προβλέπεται ρητή στο νόμο εξαίρεση αυτών και, σε κάθε περίπτωση, τέτοια εξαίρεση θα προσέκρουε στην συνταγματικής ισχύος αρχή της ισότητας. β. Ο προσδιορισμός της ημέρας επικύρωσης (του συμβιβασμού) και της συζήτησης της ανωτέρω αίτησης γίνεται σε χρονικό σημείο πολύ μεταγενέστερο του κατά νόμο προβλεπόμενου, με αποτέλεσμα, σε περίπτωση μη αναπροσαρμογής της δόσης σε ύψος ανάλογο των δυνατοτήτων του δανειολήπτη , να τίθεται ζήτημα συντήρησής του και ανταπόκρισής του σε βασικές υποχρεώσεις μέχρι να εκδοθεί η αιτηθείσα από το αρμόδιο δικαστήριο προσωρινή διαταγή .

6. Ενόψει αυτών, η ερωτώσα Υπηρεσία υποβάλλει στο ΝΣΚ τα προαναφερθέντα ερωτήματα προς έκδοση της κατά νόμο γνωμοδότησης.

Νομοθετικό πλαίσιο

7. Στις διατάξεις των παραγράφων 1, 3, 4 και 5 του άρθρου 2 του κεφαλαίου Α΄ της υποπαραγράφου Α4 του άρθρου 2 του μέρους Β΄ του ν. 4336/2015 «Συνταγματικές διατάξεις – Κύρωση του Σχεδίου Σύμβασης...» (Α΄94) , ορίζονται τα εξής:

« Άρθρο 2

Μεταβατικές διατάξεις

1.Οι οφειλέτες των οποίων η κύρια αίτηση εκκρεμεί κατά το χρόνο έναρξης της ισχύος του παρόντος νόμου υποχρεούνται εντός έξι (6) μηνών από της έναρξεως της ισχύος του παρόντος νόμου και εφόσον μέχρι τότε δεν έχει λάβει

χώρα συζήτηση της αιτήσεώς τους, να υποβάλλουν στη γραμματεία του δικαστηρίου όπου τηρείται ο φάκελος της αιτήσεώς τους, επικαιροποιημένα τα στοιχεία που αναφέρονται στις παρ. 1 και 2 του άρθρου 4 του ν. 3869/2010. Η υπαίτια παράλειψη του οφειλέτη να ενημερώσει τα ανωτέρω στοιχεία του φακέλου θεωρείται παράβαση του καθήκοντος ειλικρινούς δηλώσεως του άρθρου 10 του ν. 3869/2010.

2....3. Οφειλέτες που έχουν ήδη υποβάλει αιτήσεις υπαγωγής στις διατάξεις της παρούσας ΥΠΟΠΑΡΑΓΡΑΦΟΥ Α.4 , οι υποθέσεις των οποίων δεν έχουν συζητηθεί ή για τις οποίες δεν έχει επέλθει συμβιβασμός με τους πιστωτές τους, δύνανται να επανυποβάλλουν αιτήσεις προκειμένου να υπαχθούν στις διατάξεις του ν. 3869/2010 , όπως αυτές ισχύουν μετά την τροποποίησή τους με το άρθρο 1 του παρόντος νόμου.

4. Εντός τεσσάρων (4) μηνών από της ενάρξεως της ισχύος του παρόντος νόμου, κάθε διάδικος δύναται να ζητήσει με κλήση, ατελώς, να επαναπροσδιορισθεί υπόθεση που είχε προσδιοριστεί πέραν της τριετίας από της ενάρξεως της ισχύος του παρόντος νόμου, σε συντομότερη δικάσιμο. Μετά την πάροδο της ανωτέρω προθεσμίας, επαναπροσδιορίζεται αυτεπαγγέλτως εντός τριετίας από της ενάρξεως της ισχύος του παρόντος νόμου το σύνολο των υποθέσεων , οι οποίες έχουν ήδη προσδιοριστεί πέραν της τριετίας, αρχίζοντας από αυτές που έχουν προσδιοριστεί συντομότερα με προτίμηση στις σημαντικότερες σύμφωνα με την παρ. 6 υποθέσεις....

5.Οι διατάξεις του άρθρου 1 της παρούσας ΥΠΟΠΑΡΑΓΡΑΦΟΥ Α. 4 καταλαμβάνουν τις αιτήσεις που υποβάλλονται μετά την έναρξη ισχύος του. »

8. Στις διατάξεις των παραγράφων 1 και 2 του άρθρου 1 του άρθρου 3, των παραγράφων 1 και 3 του άρθρου 4 και του άρθρου 5 του ν. 3869/2010 «Ρύθμιση των οφειλών υπερχρεωμένων φυσικών προσώπων και άλλες διατάξεις» (Α' 146) , όπως αντικαταστάθηκαν ή τροποποιήθηκαν και ισχύουν μετά την έναρξη ισχύος του ν. 4161/2013 «Πρόγραμμα διευκόλυνσης για ενήμερους δανειολήπτες , τροποποιήσεις στο ν. 3869/2010 και άλλες διατάξεις» (Α' 143), ορίζονται τα ακόλουθα:

«Άρθρο 1

Πεδίο εφαρμογής

1.Φυσικά πρόσωπα που δεν έχουν πτωχευτική ικανότητα και έχουν περιέλθει, χωρίς δόλο, σε μόνιμη αδυναμία πληρωμής ληξιπρόθεσμων

χρηματικών οφειλών τους (εφεξής οφειλέτες) δικαιούνται να υποβάλουν στο αρμόδιο δικαστήριο την αίτηση που προβλέπεται στην παράγραφο 1 του άρθρου 4 για τη ρύθμιση των οφειλών τους και απαλλαγή. Την ύπαρξη δόλου αποδεικνύει ο πιστωτής.

2. Δεν επιτρέπεται η ρύθμιση οφειλών, οι οποίες: είτε α) έχουν αναληφθεί το τελευταίο έτος πριν την υποβολή της αίτησης για την έναρξη της διαδικασίας της παραγράφου 1 του άρθρου 4 είτε β) προέκυψαν από αδικοπραξία που διαπράχθηκε με δόλο, από διοικητικά πρόστιμα, χρηματικές ποινές, φόρους και τέλη προς το Δημόσιο και τους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης πρώτου και δευτέρου βαθμού, τέλη προς νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου και εισφορές προς οργανισμούς κοινωνικής ασφάλισης είτε γ) προέκυψαν από χορήγηση δανείων από Φορείς Κοινωνικής Ασφάλισης, σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 15 και 16 του ν. 3586/2007, όπως ισχύουν (Α` 151).

Άρθρο 3

Αρμόδιο δικαστήριο - Διαδικασία

Αρμόδιο δικαστήριο για την εκδίκαση της αίτησης που προβλέπεται στην παράγραφο 1 του άρθρου 4 είναι το Ειρηνοδικείο στην περιφέρεια του οποίου ο οφειλέτης έχει την κατοικία του, άλλως τη συνήθη διαμονή του. Το αρμόδιο Ειρηνοδικείο δικάζει με τη διαδικασία της εκούσιας δικαιοδοσίας.

Άρθρο 4

Κατάθεση αίτησης και εγγράφων

1. Για την έναρξη της διαδικασίας, ο οφειλέτης καταθέτει αίτηση στο γραμματέα του αρμόδιου δικαστηρίου. Η αίτηση πρέπει να περιέχει: α) κατάσταση της περιουσίας του οφειλέτη και των κάθε φύσης εισοδημάτων του ίδιου και του συζύγου του, β) κατάσταση των πιστωτών του και των απαιτήσεων τους κατά κεφάλαιο, τόκους και έξοδα και γ) σχέδιο διευθέτησης οφειλών, που να λαμβάνει υπόψη με εύλογο τρόπο και συσχέτιση τόσο τα συμφέροντα των πιστωτών, όσο και την περιουσία, τα εισοδήματα και την οικογενειακή κατάσταση του οφειλέτη.

2...3. Η δικάσιμος για τη συζήτηση της αίτησης προσδιορίζεται μέσα σε έξι (6) μήνες από την ημερομηνία κατάθεσης της. Με την κατάθεση της αίτησης προσδιορίζεται και η ημέρα επικύρωσης, κατά την οποία είτε θα επικυρωθεί ο ενδεχόμενος προδικαστικός συμβιβασμός από τον Ειρηνοδίκη είτε θα συζητηθεί ενδεχόμενο αίτημα για την έκδοση προσωρινής διαταγής. Για την

 ΓΧ

έκδοση προσωρινής διαταγής και τη λήψη προληπτικών μέτρων εφαρμόζεται το άρθρο 781 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας. Η ημέρα επικύρωσης προσδιορίζεται υποχρεωτικώς δύο (2) μήνες μετά την κατάθεση της αίτησης. Μέχρι την ημέρα της επικύρωσης δεν επιτρέπεται η λήψη καταδιωκτικών μέτρων κατά του οφειλέτη, καθώς και η μεταβολή της πραγματικής και νομικής κατάστασης της περιουσίας του. Από την ημέρα κατάθεσης της αίτησης ο οφειλέτης υποχρεούται να προβαίνει στις μηνιαίες καταβολές που ορίζονται στο άρθρο 5 παράγραφος 2 εδάφιο γ' του παρόντος.

Άρθρο 5

Προδικασία

1. Ο οφειλέτης πρέπει εντός δεκαπέντε (15) ημερών από την κατάθεση να επιδώσει την αίτηση στους πιστωτές και τους εγγυητές. Εντός μηνός από την επίδοση οι πιστωτές οφείλουν να καταθέσουν στο φάκελο τις απόψεις τους για το σχέδιο ρύθμισης των οφειλών του αιτούντος. Οι πιστωτές μπορούν να λάβουν γνώση όλων των στοιχείων που προβλέπονται στο προηγούμενο άρθρο. Αν πληρούνται οι προϋποθέσεις συναίνεσης σύμφωνα με το άρθρο 7 παράγραφοι 2-4 του παρόντος, επέρχεται ο προδικαστικός συμβιβασμός των μερών. Ο συμβιβασμός των μερών επικυρώνεται από τον Ειρηνοδίκη στην ταχθείσα ημέρα, κατά τα άρθρα 210 επ. και 293 Κ.Πολ.Δ., και επιφέρει την ανάκληση της αίτησης.

2. Αν δεν επέλθει συμβιβασμός και επικύρωση, ο Ειρηνοδίκης αποφασίζει κατά την ημέρα επικύρωσης κατόπιν αιτήματος του οφειλέτη ή πιστωτή ή και αυτεπαγγέλτως την αναστολή των καταδιωκτικών μέτρων κατά του οφειλέτη, τη διατήρηση της πραγματικής και νομικής κατάστασης της περιουσίας του, καθώς και την καταβολή μηνιαίων δόσεων μέχρι την έκδοση οριστικής απόφασης επί της αίτησης, οι οποίες κατανέμονται συμμετρως, εφόσον πρόκειται για καταβολές του άρθρου 8 παράγραφος 2, ή σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο άρθρο 9 παράγραφος 2, εφόσον υφίσταται αίτημα εξαίρεσης εκποίησης των δικαιωμάτων στην κύρια κατοικία. Οι μηνιαίες καταβολές από την κατάθεση της αίτησης μέχρι την έκδοση οριστικής απόφασης, συνυπολογίζονται στο χρονικό διάστημα καταβολών του άρθρου 8 παράγραφος 2 ή αντίστοιχα του άρθρου 9 παράγραφος 2. Το ποσό των τελευταίων ενήμερων μηνιαίων καταβολών θα πρέπει να είναι εύλογο με βάση την οικονομική κατάσταση του αιτούντος, ωστόσο δεν μπορεί να είναι

μικρότερο από το 10% των μηνιαίων δόσεων που όφειλε να καταβάλει σε όλους τους δανειστές μέχρι τη στιγμή της υποβολής της αίτησης, το δε ελάχιστο ποσό καταβολής συνολικά στους δανειστές ανέρχεται σε 40 ευρώ μηνιαίως. Εξαίρεση στο παραπάνω όριο υφίσταται, αν ο αιτών πληροί τις προϋποθέσεις του άρθρου 8 παράγραφος 5 του παρόντος, περίπτωση κατά την οποία ορίζεται από τον Ειρηνοδίκη χαμηλότερη ή μηδενική δόση. Σε περίπτωση που ο οφειλέτης καθυστερεί υπαιτίως την καταβολή των δόσεων που ορίζονται από τον Ειρηνοδίκη για χρονικό διάστημα μεγαλύτερο των τριών (3) μηνών, εφαρμόζεται αναλογικά το άρθρο 11 παρ. 2 του ν. 3869/2010. Η επικύρωση ή η όποια απόφαση ανακαλούνται ή μεταρρυθμίζονται κατά το άρθρο 758 με δυνατότητα προσωρινής ρύθμισης κατά το άρθρο 781 παρ. 2 του Κ.Πολ.Δ.»

9. Στις διατάξεις των παραγράφων 1 και 3 του άρθρου 19 του ως άνω ν. 4161/2013 (Α' 143), ορίζεται ότι:

«Άρθρο 19

Μεταβατικές διατάξεις

1. Η υποχρέωση καταβολής των μηνιαίων καταβολών που προβλέπονται στην παρ. 2 του άρθρου 5 του ν. 3869/2010 εφαρμόζεται και για εκκρεμούσες αιτήσεις κατά τη δημοσίευση του παρόντος νόμου. Στην περίπτωση αυτή, ο οφειλέτης επιλέγει ελευθέρως το ποσό καταβολής στο πλαίσιο που ορίζει το άρθρο 5 παρ. 2 του ν. 3869/2010. Οι πραγματοποιούμενες καταβολές από τη δημοσίευση του παρόντος νόμου συνυπολογίζονται στις καταβολές του άρθρου 8 παράγραφος 2 ή αντίστοιχα του άρθρου 9 παράγραφος 2.

2...3. Για τις εκκρεμούσες αιτήσεις εφαρμόζεται η προδικασία που ίσχυε πριν τη θέση σε ισχύ του παρόντος.»

10. Στη διάταξη της παραγράφου 6 του άρθρου 25 του ν. 3867/2010 «Εποπτεία Ιδιωτικής Ασφάλισης,...» (Α' 128), προβλέπεται ότι:

«Άρθρο 25

Ρυθμίσεις θεμάτων του Ταμείου Παρακαταθηκών και Δανείων

1...6. Με αποφάσεις του Διοικητικού Συμβουλίου, μετά από αίτηση του υπόχρεου, μπορούν να καθορίζονται όροι εξυπηρέτησης, επί μέρους συμφωνίες των δανειακών συμβάσεων και η διευθέτηση των τόκων υπερημερίας των μη κανονικά εξυπηρετούμενων οποιουδήποτε είδους

 ΓΧ

δανείων, που έχει χορηγήσει προς φυσικά πρόσωπα το Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων...»

11. Στις διατάξεις των παραγράφων 1 και 2 του άρθρου 62 του ν. 2214/1994 «Αντικειμενικό σύστημα φορολογίας εισοδήματος και άλλες διατάξεις» (Α΄75), ορίζονται τα εξής:

«Άρθρο 62

Ρύθμιση θεμάτων χορήγησης στεγαστικών δανείων από το Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων

1. Για την εξυπηρέτηση και ασφάλεια των χορηγουμένων από το Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων τοκοχρεωλυτικών δανείων για την απόκτηση πρώτης κατοικίας, προς τους δημοσίους υπαλλήλους, τους συνταξιούχους και τους λοιπούς δικαιουμένους, κατά την κείμενη νομοθεσία, κάθε δανειζόμενος υποχρεούται να εκχωρεί υπέρ του δανειστού:

α) Μέχρι τα 6/10 όλων γενικά των τακτικών μηνιαίων απολαβών του (μισθός, επιδόματα, μηνιαία αναλογία δώρων Χριστουγέννων και Πάσχα, ΔΙΒΕΕΤ, κ.λπ.).

β) Μέχρι τα 6/10 της κανονισθησομένης κύριας και επικουρικής συντάξεως και όλων γενικά των μερισμάτων και άλλων παροχών που τακτικά λαμβάνουν από τα ασφαλιστικά τους Ταμεία.

γ) Τα 3/4 από το εφάπαξ βοήθημα που χορηγείται σε αυτόν από οποιονδήποτε ασφαλιστικό φορέα ή από την οριζόμενη από την εργατική νομοθεσία αποζημίωση λόγω λύσεως της εργασιακής σχέσεως.

2. Οι πιο πάνω εκχωρήσεις είναι ισχυρές καταργουμένης κάθε αντιθέτου γενικής ή ειδικής διατάξεως...»

12. Στο άρθρο μόνο της με αριθμό 2/19843/0094/2012 απόφασης του Αναπληρωτή Υπουργού Οικονομικών «Τροποποίηση των ποσοστών εκχωρήσεων που περιλαμβάνονται στις περιπτώσεις α΄και β΄της παρ. 1 και στην παράγραφο 3 του άρθρου 62 του ν. 2214/1994» (Β΄677), προβλέπεται ότι:

«Άρθρο ΜΟΝΟ

1. Μειώνουμε σε 3/10 το προβλεπόμενο από τις περιπτώσεις α και β της παραγράφου 1 και την παράγραφο 3 του άρθρου 62 του Ν. 2214/1994 ποσοστό των υποχρεωτικά εκχωρουμένων εκάστοτε τακτικών μηνιαίων απολαβών ή της κύριας και επικουρικής συντάξεως και όλων γενικά των

μερισμάτων και άλλων παροχών των ασφαλιστικών ταμείων των δανειζομένων για την εξυπηρέτηση και ασφάλεια των χορηγουμένων από το Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων τοκοχρεολυτικών δανείων του στεγαστικού τομέα.

2. Η μείωση αυτή καταλαμβάνει και τα δάνεια του στεγαστικού τομέα που έχουν συνολογηθεί πριν την έκδοση της παρούσας.

3. Για τους σκοπούς εφαρμογής της παρούσας απόφασης, ως τακτικές μηνιαίες απολαβές νοούνται οι αποδοχές, τις οποίες δικαιούται ο δανειολήπτης, αφαιρουμένου και μη υπολογιζόμενου του ποσού που τυχόν λαμβάνει ως προσωπική διαφορά κατ'εφαρμογή της παραγράφου 2 του άρθρου 29 του Ν. 4024/2011.»

13. Στις διατάξεις του άρθρου 19 του ν. 2322/1995 «Παροχή της εγγύησης του Ελληνικού Δημοσίου για τη χορήγηση δανείων και πιστώσεων και άλλες διατάξεις» (Α'143), προβλεπόταν ότι:

«Άρθρο 19

1. Οι ρυθμίσεις του άρθρου 62 του ν. 2214/1994 "Αντικειμενικό σύστημα φορολογίας εισοδήματος και άλλες διατάξεις (ΦΕΚ 75 Α')", ισχύουν και στο Ταχυδρομικό Ταμιευτήριο.

2. Όπου στην παραπάνω διάταξη αναφέρεται ο Υπουργός Οικονομικών, για το Ταχυδρομικό Ταμιευτήριο νοείται ο Υπουργός Μεταφορών και Επικοινωνιών.»

14. Στη διάταξη της περίπτωσης κ) της παραγράφου 1 του άρθρου δέκατου πέμπτου του ν.3082/2002 «Σύσταση ανωνύμου τραπεζικής εταιρείας με την επωνυμία "Ταχυδρομικό Ταμιευτήριο Ελλάδος Ανώνυμη Τραπεζική Εταιρεία" και άλλες διατάξεις» (Α'316), ορίζεται ότι:

« Άρθρο δέκατο πέμπτο

Καταργούμενες διατάξεις

1. Από την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου καταργούνται:

α).... κ) Η παρ. 1 του άρθρου 19 του ν. 2322/1995 "Παροχή εγγύησης του Ελληνικού Δημοσίου για τη χορήγηση δανείων και πιστώσεων και άλλες διατάξεις" (ΦΕΚ 143 Α').»

Ερμηνεία και εφαρμογή διατάξεων

15. Με την παράγραφο 5 του άρθρου 2 του κεφαλαίου Α' της υποπαραγράφου Α4 του άρθρου 2 του μέρους Β' του ν. 4336/2015, ο οποίος δημοσιεύθηκε την 14.8.2015 και άρχισε να ισχύει κατά τα ειδικότερα στο άρθρο 4 του

μέρους Γ' προβλεπόμενα , οι διατάξεις του άρθρου 1 της ίδιας υποπαραγράφου , με τις οποίες αντικαταστάθηκαν ή τροποποιήθηκαν διατάξεις του ν. 3869/2010, όπως αυτές ίσχυαν μέχρι τον ως άνω κρίσιμο χρόνο, καταλαμβάνουν τις αιτήσεις που υποβάλλονται μετά την έναρξη ισχύος του. Ωστόσο, σύμφωνα με την παράγραφο 3 του κατά τα ανωτέρω άρθρου 2, οι οφειλέτες που έχουν ήδη υποβάλλει αιτήσεις υπαγωγής στις διατάξεις της υποπαραγράφου Α4 , οι υποθέσεις των οποίων δεν έχουν συζητηθεί ή για τις οποίες δεν έχει επέλθει συμβιβασμός με τους πιστωτές , δύνανται να επανυποβάλλουν αιτήσεις προκειμένου να υπαχθούν στις διατάξεις του ν. 3869/2010, όπως αυτές ισχύουν μετά την τροποποίησή τους με το άρθρο 1 του ν. 4336/2015. Επίσης, σύμφωνα με την παράγραφο 4 του κατά τα ανωτέρω άρθρου 2 , κάθε διάδικος δύναται, εντός τεσσάρων (4) μηνών από την έναρξη ισχύος του νόμου αυτού, να ζητήσει με κλήση, απλώς, να επαναπροσδιορισθεί η υπόθεση που είχε προσδιορισθεί πέραν της τριετίας από την έναρξη ισχύος του σε συντομότερη δικάσιμο. Μετά την πάροδο της προθεσμίας αυτής, επαναπροσδιορίζεται αυτεπαγγέλτως εντός τριετίας από την έναρξη ισχύος του νόμου το σύνολο των υποθέσεων, οι οποίες έχουν ήδη προσδιορισθεί πέραν της τριετίας.

16. Προς την προαναφερόμενη ευχέρεια επανυποβολής αιτήσεων υπαγωγής στις διατάξεις του ν. 3869/2010 ή επαναπροσδιορισμού με κλήση σε συντομότερη δικάσιμο ήδη εκκρεμουσών υποθέσεων του αυτού ως άνω αντικειμένου αντιδιαστέλλεται η προβλεπόμενη στην παράγραφο 1 του κατά ανωτέρω άρθρου 2 υποχρέωση (εμπρόθεσμης) υποβολής στη γραμματεία του οικείου δικαστηρίου, όπου τηρείται ο φάκελος της αίτησης υπαγωγής στις διατάξεις του ν. 3869/2010, επικαιροποιημένων εκ των αναφερομένων στις παραγράφους 1 και 2 του άρθρου 4 του εν λόγω νόμου στοιχείων.

17. Ενόψει αυτών, καταλείπεται αντικείμενο περαιτέρω διερεύνησης των υποβληθέντων ερωτημάτων, δεδομένου ότι η ερωτώσα Υπηρεσία προέβη στη διατύπωσή τους σε χρόνο κατά τον οποίο ίσχυαν οι διατάξεις του ν. 4161/2013 και όχι του ν. 4336/2015, στο χρονικό πεδίο εφαρμογής του οποίου υπάγονται (μόνον) οι αιτήσεις που υποβάλλονται μετά την έναρξη ισχύος του και όσες αιτήσεις επανυποβάλλονται επί τούτου και όχι οι λοιπές εκκρεμείς αιτήσεις , οι οποίες εξακολουθούν να διέπονται από τις ρυθμίσεις

του ν. 4161/2013, που απετέλεσαν τη βάση του σχετικού με τα ανωτέρω ερωτήματα νομικού προβληματισμού.

18.Επισημαίνεται ότι με το άρθρο 14 του κεφαλαίου δεύτερου του ν. 4346/2015 (Α'152), ο οποίος δημοσιεύθηκε την 20.11.2015, επήλθαν τροποποιήσεις στις διατάξεις του ν. 3869/2010, χωρίς, όμως, να επηρεάζονται οι εφαρμοζόμενες εν προκειμένω ρυθμίσεις, διότι οι διατάξεις του άρθρου αυτού αρχίζουν να ισχύουν από 1.1.2016 και δεν καταλαμβάνουν τις εκκρεμείς υποθέσεις, καθώς και τις αιτήσεις που έχουν κατατεθεί έως 31.12.2015 (άρθρο 14 παρ. 11 σε συνδυασμό με το άρθρο 20 του νόμου αυτού), με την επιφύλαξη των ρυθμίσεων της παραγράφου 9 του άρθρου 14, οι οποίες, επίσης, δεν εμπίπτουν στις ερμηνευόμενες με την παρούσα διατάξεις.

19.Σημειώνεται ότι η διατύπωση «των οφειλών τους», της παραγράφου 1 του άρθρου 1 του ν.3869/2010, αντί της προγενέστερης «των οφειλών αυτών», συνιστά νομοτεχνική βελτίωση που επήλθε με την παράγραφο 1 του άρθρου 85 του ν. 3996/2011, σύμφωνα με την αιτιολογική έκθεση του οποίου διευκρινίζεται ότι η ρύθμιση των οφειλών του ν. 3869/2010 καταλαμβάνει όλο το παθητικό του οφειλέτη, καθώς μόνο μέσα από τη συνολική ρύθμιση των χρεών διασφαλίζεται η συλλογική ικανοποίηση των πιστωτών και, μεταξύ άλλων, αντιμετωπίζεται κατά τρόπο αποτελεσματικό, δίκαιο και ισότιμο για τους πιστωτές, το πρόβλημα της μόνιμης αδυναμίας του οφειλέτη στην πληρωμή χρεών. Επίσης, επιβεβαιώνεται ότι η ύπαρξη ληξιπρόθεσμων οφειλών είναι προϋπόθεση για την υπαγωγή στις διατάξεις του νόμου και ότι η ρύθμιση δεν μπορεί παρά να καταλαμβάνει όλα τα χρέη.

20. Στην παράγραφο 2 του άρθρου 1 του ν. 3869/2010 προβλέπονται ρητώς από το νομοθέτη οι περιπτώσεις και πιο συγκεκριμένα οι οφειλές των οποίων δεν επιτρέπεται η ρύθμιση.

21. Στην παράγραφο 1 του άρθρου 4 του ν. 3869/2010 προβλέπεται ότι αφετηρία της σχετικής διαδικασίας (υπαγωγής στο νόμο) είναι η κατάθεση αίτησης στο γραμματέα του αρμόδιου δικαστηρίου και ότι στο κατά νόμο αναγκαίο περιεχόμενο της αίτησης περιλαμβάνεται και το σχέδιο διευθέτησης οφειλών (περ. γ).

22. Στην παράγραφο 3 του ανωτέρω άρθρου προβλέπεται ότι μέσα σε έξι (6) μήνες από την ημερομηνία κατάθεσης της αίτησης προσδιορίζεται η δικάσιμος

για τη συζήτησή της και, υποχρεωτικώς, μέσα σε δύο (2) μήνες από την ημερομηνία αυτή προσδιορίζεται η ημέρα της επικύρωσης κατά την οποία είτε θα επικυρωθεί ο ενδεχόμενος προδικαστικός συμβιβασμός από τον Ειρηνοδίκη είτε θα συζητηθεί ενδεχόμενο αίτημα για την έκδοση προσωρινής διαταγής, για την οποία, όπως και για τη λήψη προληπτικών μέτρων εφαρμόζεται το άρθρο 781 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας . Από την ημέρα κατάθεσης της αίτησης, μέχρι την ημέρα της επικύρωσης, ο οφειλέτης υποχρεούται να προβαίνει στις μηνιαίες καταβολές που ορίζονται στο εδάφιο γ' της παραγράφου 2 του άρθρου 5 του νόμου αυτού.

23. Σύμφωνα με την παράγραφο 2 του άρθρου 5 του νόμου αυτού, αν δεν επέλθει προδικαστικός συμβιβασμός και επικύρωση, ο Ειρηνοδίκης αποφασίζει κατά την ημέρα της επικύρωσης, κατόπιν σχετικού αιτήματος ή αυτεπαγγέλτως, μεταξύ άλλων, την καταβολή μηνιαίων δόσεων μέχρι την έκδοση οριστικής απόφασης επί της αίτησης. Το ποσό των τελευταίων ενήμερων μηνιαίων καταβολών πρέπει να είναι εύλογο με βάση την οικονομική κατάσταση του αιτούντος και, πάντως, όχι μικρότερο από το 10% των μηνιαίων δόσεων που αυτός όφειλε να καταβάλει σε όλους τους δανειστές μέχρι την υποβολή της αίτησης με ελάχιστο ποσό καταβολής συνολικά στους δανειστές τα 40 ευρώ μηνιαίως , με εξαίρεση τις περιπτώσεις που ανάγονται σε εξαιρετικές περιστάσεις, όπως χρόνια ανεργία χωρίς υπαιτιότητα του οφειλέτη, σοβαρά προβλήματα υγείας, ανεπαρκές εισόδημα για την κάλυψη των στοιχειωδών βιοτικών του αναγκών ή άλλους λόγους ίδιας τουλάχιστον βαρύτητας, οπότε προσδιορίζονται με την απόφαση μηνιαίες καταβολές μικρού ύψους ή και μηδενικές.

24. Στην αιτιολογική έκθεση του ν. 4161/2013 αναφέρεται, υπό το άρθρο 11 του νόμου , ότι εισάγεται η διαδικασία του προδικαστικού συμβιβασμού καταργουμένων των διατάξεων που αφορούσαν στη διαδικασία του εξωδικαστικού συμβιβασμού, εξαιτίας των μη ικανοποιητικών αποτελεσμάτων εκ της μέχρι τότε εφαρμογής της εν λόγω διαδικασίας, κυρίως, όμως, διατυπώνεται, υπό το άρθρο 16, η νομοθετική βούληση για την επιδίωξη της συλλογικής αντιμετώπισης των χρεών του οφειλέτη , ώστε να αποθαρρύνεται η δημιουργία δανειστών δύο ταχυτήτων, δηλαδή πιστωτών ενταγμένων στη διαδικασία και εκτός αυτής.

25. Σύμφωνα με την παράγραφο 6 του άρθρου 25 του ν. 3867/2010, με αποφάσεις του Διοικητικού Συμβουλίου του ΤΠΔ μπορούν, μετά από αίτηση του υπόχρεου, να καθορίζονται όροι εξυπηρέτησης, επί μέρους συμφωνίες των δανειακών συμβάσεων και η διευθέτηση των τόκων υπερημερίας των μη κανονικά εξυπηρετούμενων οποιουδήποτε είδους δανείων, που έχουν χορηγηθεί από το Ταμείο προς φυσικά πρόσωπα.

26. Στην αιτιολογική έκθεση του ν. 3867/2010 αναφέρεται ότι με τις διατάξεις του άρθρου 25 προβλέπεται η συμπλήρωση της ειδικής νομοθεσίας για τα δάνεια που χορηγεί το ΤΠΔ ή τα δάνεια που έχει χορηγήσει, με στόχο, αφενός την ενίσχυση της στεγαστικής πολιτικής προς τους δημοσίους υπαλλήλους και λοιπούς δικαιούχους φυσικά πρόσωπα και, αφετέρου, την ανακούφιση των δανειοληπτών αυτών που αντιμετωπίζουν αντικειμενικές δυσκολίες να ανταποκριθούν στην αποπληρωμή των δανειακών υποχρεώσεων λόγω της μείωσης των αποδοχών τους.

27. Με τις διατάξεις της παραγράφου 1 του άρθρου 62 του ν. 2214/1994 καθορίστηκε ορισμένο ποσοστό υποχρεωτικής υπέρ του δανειστή (ΤΠΔ) εκχώρησης τακτικών μηνιαίων απολαβών, συντάξεων και εφάπαξ βοηθημάτων προς εξυπηρέτηση και ασφάλεια των χορηγούμενων από το Ταμείο τοκοχρεωλυτικών δανείων για την απόκτηση πρώτης κατοικίας από τους δικαιούμενους προς τούτο, ενώ με τη διάταξη της παραγράφου 2 του ίδιου άρθρου ορίστηκε ότι οι εκχωρήσεις αυτές ισχύουν καταργουμένης κάθε αντίθετης γενικής ή ειδικής διάταξης (πρβλ. και γνμδ. ΝΣΚ 316/2010).

28. Ήδη, με το άρθρο μόνο της με αριθμό 2/19843/0094/2012 απόφασης του αναπληρωτή Υπουργού Οικονομικών, επήλθε περιορισμός του προβλεπόμενου στις περιπτώσεις α και β της παραγράφου 1 και της παραγράφου 3 του άρθρου 62 του ν. 2214/1994 ποσοστού της κατά τα ανωτέρω εκχώρησης και για τα στεγαστικά δάνεια που συνομολογήθηκαν πριν την έκδοση της απόφασης.

29. Περαιτέρω, με την παράγραφο 1 του άρθρου 19 του ν. 2322/1995 οι ρυθμίσεις του ως άνω άρθρου 62 του ν. 2214/1994 επεκτάθηκαν και στο Ταχυδρομικό Ταμιευτήριο (ΤΤ), στη συνέχεια όμως, με την περίπτωση κ της παραγράφου 1 του άρθρου δέκατου πέμπτου του ν. 3082/2002, η εν λόγω παράγραφος 1 καταργήθηκε από την έναρξη ισχύος του, δηλαδή την κατά το άρθρο δέκατο έκτο δημοσίευση του νόμου στην Εφημερίδα της Κυβέρνησης.

ΓΧ

30.Επιπροσθέτως, η ανώνυμη τραπεζική εταιρεία με την επωνυμία «ΝΕΟ ΤΑΧΥΔΡΟΜΙΚΟ ΤΑΜΙΕΥΤΗΡΙΟ ΕΛΛΑΔΟΣ ΑΤΕ», συγχωνεύτηκε με απορρόφηση από την «ΤΡΑΠΕΖΑ EUROBANK ERGASIAS Ανώνυμη εταιρεία», σύμφωνα με το άρθρο 78 του κν 2190/1920 σε συνδυασμό με το άρθρο 16 του ν. 2515/1997 και τις σχετικές προς τούτο αποφάσεις των Διοικητικών Συμβουλίων των δύο εταιρειών (ΤΑΕ- ΕΠΕ και ΓΕΜΗ 9243/27.12.2013). Όπως έχει κριθεί (ΑΠ 746/2011) , από την καταχώρηση της εγκριτικής απόφασης του αρμόδιου Υπουργού στα Μητρώα Ανώνυμων Εταιρειών ολοκληρώνεται η συγχώνευση και, ταυτοχρόνως , χωρίς καμία άλλη διατύπωση , η νέα εταιρεία υποκαθίσταται σε όλα γενικά τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των εταιρειών που λύνονται, η δε μεταβίβαση του συνόλου της περιουσίας τους (ενεργητικού και παθητικού) στην εν λόγω νέα εταιρεία εξομοιώνεται με καθολική διαδοχή, τόσο για τις συγχωνευόμενες εταιρείες όσο και έναντι τρίτων .

31. Επομένως, το πρώην ΤΤ δεν έχει, πλέον , την ιδιαίτερη κατά τα ανωτέρω νομική μεταχείριση που του επιφύλασσε ο νομοθέτης κατά το παρελθόν με τις διατάξεις του άρθρου 19 του ν. 2322/1995 , σε σχέση με την εξυπηρέτηση των χορηγηθέντων από αυτό τοκοχρεωλυτικών δανείων για την απόκτηση πρώτης κατοικίας. Ακόμα, όμως, κι αν ήθελε υποτεθεί , κατά παραδοχή του από την ερωτώσα Υπηρεσία διδόμενου πραγματικού, ότι εξακολουθούν να υφίστανται δανειακές προς το πρώην ΤΤ υποχρεώσεις, οι οποίες διέπονται από τις εν λόγω διατάξεις, αυτές (οι υποχρεώσεις) θα αντιμετωπίζονται, για την ταυτότητα του νομικού λόγου , κατά τρόπο όμοιο με τις αντίστοιχες προς το ΤΠΔ, εξαιτίας της κατά τα ανωτέρω ex lege (παράγραφος 29 της παρούσας) επέκτασης της ισχύος των ρυθμίσεων των διατάξεων του άρθρου 62 του ν. 2214/1994 και σε αυτό.

32.Περαιτέρω, δεδομένου ότι , αφενός μεν με την με αριθμό 194/2006 γνμδ. του ΝΣΚ κρίθηκε ότι είναι επιτρεπτή η εκχώρηση και η κατάσχεση των αποδοχών , συντάξεων και μερισμάτων κατά το ειδικότερα προσδιοριζόμενο στο νόμο ποσοστό προς εξυπηρέτηση δανείων χορηγηθέντων αποκλειστικά από οργανισμούς δημοσίου δικαίου, δηλαδή όχι από Τράπεζες μη υπαγόμενες στο δημόσιο τομέα, και ότι, με βάση ειδική νομοθετική πρόβλεψη, υφίσταται δυνατότητα εκχώρησης ορισμένου ποσοστού των τακτικών μηνιαίων απολαβών των δικαιούμενων προς τούτο υπέρ του ΤΠΔ και του

πρώην ΤΤ και, αφετέρου δε, ότι δεν παρατίθενται από την ερωτώσα Υπηρεσία συγκεκριμένες διατάξεις της κείμενης νομοθεσίας, στην ερμηνεία των οποίων θα έπρεπε να προβεί το ΝΣΚ κατά την παράγραφο 6 του άρθρου 6 του ν. 3086/2002, προβλέπουσες αντίστοιχες εκχωρήσεις αποδοχών, συντάξεων κλπ υπέρ των λοιπών πιστωτικών ιδρυμάτων, τα υποβληθέντα ερωτήματα πρέπει να εξεταστούν μόνο αναφορικά με τα δάνεια που χορηγήθηκαν από το ΤΠΔ και το πρώην ΤΤ στους κατά τα ανωτέρω δικαιούμενους .

33. Τούτων δοθέντων, ανακύπτει το ζήτημα αν το ΤΠΔ και το πρώην ΤΤ καταλαμβάνονται από τις ρυθμίσεις του ν. 3869/2010, όπως ισχύει μετά το ν.4161/2013 (βλ. παράγραφο 17 της παρούσας) .

34. Κατά το πρώτο στάδιο εφαρμογής του ν. 3869/2010 η νομολογία των δικαστηρίων τασσόταν υπέρ της άποψης ότι οι διατάξεις του άρθρου 62 του ν. 2214/1994 και του άρθρου 25 παρ. 6 του ν. 3867/2010 ρυθμίζουν ειδικώς τον τρόπο εξόφλησης των κατά τα προεκτιθέμενα χορηγηθέντων από το ΤΠΔ δανείων σε αντίθεση προς αυτές του ν. 3869/2010, οι οποίες ρυθμίζουν γενικώς τις οφειλές των μη εξυπηρετούμενων προς αυτό δανείων και, συνακόλουθα, εξακολουθούν να ισχύουν και μετά την έναρξη ισχύος του ν. 3869/2010 (ΜΠ Ρόδου 429/2013 , ΜΠ Σερρών 221/2013, Ειρ. Αμαρ. 447/2012, Ειρ.Αθ. 199/2011, Ειρ.Αθ.48/2011, Ειρ.Αθ.15/2011, Ειρ. Πατρών 4/2011 , Ειρ. Αχαρνών 3/2011 αλλά και με αριθμό πρωτ. 9330/8562/14-8-2013 έγγραφο του Γραφείου Νομικού Συμβούλου του ΤΠΔ, το οποίο εγκρίθηκε την 4.12.2013 από τον Πρόεδρο του ΔΣ του Ταμείου).

35. Ωστόσο, με την έκδοση της με αριθμό 1031/2015 (αμετάκλητης) απόφασης του Δ΄ Τμήματος του Αρείου Πάγου επικράτησε, τελικώς, η αντίθετη άποψη, σύμφωνα με την οποία το ΤΠΔ καταλαμβάνεται από τις ρυθμίσεις του ν. 3869/2010. Πιο συγκεκριμένα, με την απόφαση αυτή, γίνεται, πλέον , δεκτό ότι με το ν. 3869/2010 διαμορφώνεται συλλογική διαδικασία με το γνωστό χαρακτηριστικό της καθολικότητας, που σημαίνει ότι η διαδικασία καταλαμβάνει όλη την περιουσία του οφειλέτη και όλους τους πιστωτές με μόνη εξαίρεση τις οφειλές του άρθρου 1 παρ. 2 , στις οποίες δεν περιλαμβάνονται οι εκ των στεγαστικών δανείων απαιτήσεις του ΤΠΔ . Συνεπώς , στο ρυθμιστικό πεδίο του ν. 3869/2010 υπάγονται και οφειλές από στεγαστικά δάνεια, τα οποία το ΤΠΔ χορήγησε σε υπαλλήλους που

ΓΧ

συγκεντρώνουν τις σχετικές προϋποθέσεις και τα οποία (δάνεια) οι δανειολήπτες εξοφλούν με επιτρεπόμενη κατά νόμο προεκχώρηση του οριζόμενου ποσοστού των μηνιαίων απολαβών τους. Η βούληση του νομοθέτη ήταν να υπαχθούν στις ρυθμίσεις αυτές χρηματικές οφειλές από δάνεια, προς όλους τους πιστωτές (ιδιώτες και μη), στην περίπτωση δε που (ο νομοθέτης) ήθελε να εξαιρέσει από το νόμο τις εκ δανείων οφειλές προς το ΤΠΔ θα το είχε πράξει ρητώς, όπως συνέβη στην περίπτωση οφειλών από τέλη προς νπδδ (βλ. άρθρο 1 παρ.2 του ν.3869/2010).

36.Επίσης, κρίθηκε ότι δεν προκύπτει το αντίθετο από τη ρύθμιση του άρθρου 25 παρ. 6 του ν. 3867/2010, που προβλέπει μία διαδικασία εξωδικαστικής ρύθμισης του χρέους του οφειλέτη, ούτε ότι ο νομοθέτης θέλησε τη διεύρυνση των υπαγομένων στην παράγραφο 2 του άρθρου 1 του νόμου αυτού περιπτώσεων, διότι, τέτοια εξαίρεση από τη ρύθμιση του νόμου, θα δημιουργούσε προνομιακή κατάσταση του ΤΠΔ έναντι των λοιπών δανειστών και θα οδηγούσε στην πράξη σε απαλλαγή του οφειλέτη από χρέη των λοιπών μετεχόντων στη διαδικασία του νόμου πιστωτών, αφού, κατά κανόνα, δεν θα διέθετε επαρκή στοιχεία προς ικανοποίησή τους. Η δικαστική, λοιπόν, διαδικασία του ν. 3869/2010, που άγει σε συνολική διευθέτηση των οφειλών και αποσκοπεί στην ελάφρυνση της θέσης του δανειολήπτη με την κατά το δυνατό δικαιότερη με βάση τα υφιστάμενα προνόμια μεταχείριση των δανειστών, δεν αναιρείται από το γράμμα του άρθρου 25 του ν. 3867/2010.

37.Επιπροσθέτως, από τη γραμματική διατύπωση των διατάξεων του άρθρου 62 του ν. 2214/1994 προκύπτει ότι δι' αυτής επιδιώκεται η εξασφάλιση του εκδοχέα ΤΠΔ ως προς την είσπραξη της απαίτησης, αφού ο δανειολήπτης παρά την εκχώρηση στο ΤΠΔ με σύμβαση των μελλοντικών περιοδικών απαιτήσεών του κατά του Δημοσίου εξακολουθεί να έχει δανειακή υποχρέωση.

38.Άλλωστε, ούτε η μορφή του ΤΠΔ ως νπδδ ή οι σκοποί του απαγορεύουν την υπαγωγή των δανείων του στις ρυθμίσεις του ν. 3869/2010, αφού αυτό δεν συνιστά Φορέα Κοινωνικής Ασφάλισης, σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 15 και 16 του ν. 3586/2007.

39.Η τελευταία ως άνω άποψη της νομολογίας του ΑΠ είχε ήδη διατυπωθεί σε πολλές άλλες δικαστικές αποφάσεις (Μ.Π. Θεσ/κης 3558/2015, Μ.Π. Λαμίας 100/2015, Μ.Π. Κορινθ. 60/2015, Μ.Π. Πατρών 555/2013, Ειρ. Μάσσητος

69/2015, Ειρ.Αγρ. 248/2014, Ειρ.Κομοτ 61/2014, Ειρ.Κουφαλ.28/2014, Ειρ. Ν.Ιωνίας 25/2013, Ειρ.Θεσ/κης 1238-9/2012, Ειρ. Κορινθ. 677-8/2012, Ειρ. Αθ. 250/2012, Ειρ. Θεσ/κης 6958/2011 κλπ) αλλά και στη θεωρία (Αθ. Γ. Κρητικός «Ρύθμιση των οφειλών υπερχρεωμένων φυσικών προσώπων με βάση το Ν. 3869/2010 όπως ισχύει μετά τις επελθούσες νομοθετικές μεταβολές», τρίτη έκδοση, σελ. 70-71, Ι. Βενιέρη – Θ. Κατσά «Εφαρμογή του Ν. 3869/2010 για τα υπερχρεωμένα φυσικά πρόσωπα», 2^η έκδοση, σελ. 120-122, 167, Αγγελ. Γαλανοπούλου – Μητροπούλου «Υπερχρεωμένα νοικοκυριά – νομική αντιμετώπιση», Γ' έκδοση, σελ. 35-37).

40.Υπό τα δεδομένα αυτά, η κατάθεση από τον οφειλέτη- δανειολήπτη στεγαστικού δανείου για αγορά πρώτης κατοικίας από το ΤΠΔ ή το πρώην ΤΤ, ενώπιον του αρμοδίου Ειρηνοδικείου, της κατά το άρθρο 4 παρ. 1 του ν. 3869/2010 αίτησης επάγεται την κατά την παράγραφο 3 του άρθρου αυτού υποχρέωσή του για καταβολή μηνιαίων δόσεων μέχρι την έκδοση προσωρινής διαταγής ή οριστικής δικαστικής απόφασης, το ύψος των οποίων θα είναι, κατά την κρίση του, εύλογο, με βάση την οικονομική του κατάσταση, αλλά δεν θα μπορεί να είναι μικρότερο από το 10% των μηνιαίων δόσεων που όφειλε να καταβάλει σε όλους τους δανειστές μέχρι τη στιγμή της υποβολής της αίτησης, ούτε κατώτερο συνολικά των 40 ευρώ μηνιαίως, σύμφωνα με το εδάφιο γ' της παραγράφου 2 του άρθρου 5 του νόμου αυτού, και την αντίστοιχη δέσμευση της Υπηρεσίας μισθοδοσίας, προς την οποία κοινοποιήθηκε αντίγραφο της ανωτέρω αίτησης, για την αναπροσαρμογή, χωρίς τη συναίνεση των ως άνω πιστωτών, των παρακρατούμενων υπέρ αυτών δανειακών δόσεων (βλ. αιτιολογική έκθεση του ν. 4161/2013 υπό το κεφάλαιο Β' και, ειδικότερα, υπό το άρθρο 13, καθώς και Αθ. Γ. Κρητικό «Ρύθμιση των οφειλών υπερχρεωμένων φυσικών προσώπων με βάση το ν. 3869/2010 όπως ισχύει μετά τις επελθούσες νομοθετικές μεταβολές», τρίτη έκδοση, σελ. 155-156).

41.Η κατά τα προαναφερόμενα αναπροσαρμογή των παρακρατούμενων υπέρ του ΤΠΔ ή του πρώην ΤΤ δανειακών δόσεων, να μεν ρυθμίζεται από τις προπαρατεθείσες διατάξεις, οι οποίες παρέχουν επαρκές προς τούτο έρεισμα, πλήν όμως, συνιστά απόκλιση από τον κανόνα ότι ο εκκαθαριστής αποδοχών, εφόσον δεν υφίσταται συναίνεση και του πιστωτή και του δανειολήπτη, δεν δύναται να προβεί σε μεταρρύθμιση του αποδοτέου στον

ΓΧ

πιστωτή ποσού (βλ. γνμδ. ΝΣΚ 76/2013, η οποία, πάντως, εκδόθηκε πριν τη δημοσίευση του ν.4161/2013). Ως εκ τούτου, η βούληση του οφειλέτη – δανειολήπτη για την κατά τα ανωτέρω αναπροσαρμογή των παρακρατούμενων στο μέλλον δανειακών δόσεων, πρέπει να διατυπώνεται, είτε στην αίτηση του άρθρου 4 παρ. 1 του ν. 3869/2010 είτε σε ξεχωριστή αίτηση απευθυνόμενη προς την Υπηρεσία μισθοδοσίας, με τρόπο σαφή και ορισμένο, χωρίς όρο ή αίρεση, διότι, τυχόν, ασάφεια ή αοριστία αυτής (της δήλωσης βούλησης) θα έχει ως πρόδηλη συνέπεια τη συνέχιση παρακράτησης του αρχικώς αποδοτέου στον εν λόγω πιστωτή ποσού.

42. Τέλος, το ύψος της κατά τα προεκτιθέμενα αναπροσαρμογής των μηνιαίων παρακρατούμενων από την Υπηρεσία μισθοδοσίας δόσεων υπέρ του ΤΠΔ ή του πρώην ΤΤ, καθορίζεται υπό τις ως άνω προϋποθέσεις, με βάση το κατά τα ανωτέρω υποβληθέν από τον οφειλέτη – δανειολήπτη αίτημα.

43. Οι ανωτέρω διατάξεις της παραγράφου 3 του άρθρου 4 του ν. 3869/2010 παραπέμπουν, ως προς το ζήτημα αυτό, στο εδάφιο γ' της παραγράφου 2 του άρθρου 5 του νόμου χωρίς να τάσσεται κάποιος περιορισμός ή άλλο κριτήριο πέραν των προαναφερομένων. Συνακόλουθα, λαμβάνοντας υπόψη τη ratio των διατάξεων αυτών και πιο συγκεκριμένα την κατά το άρθρο 1 του νόμου επικαλούμενη από το δανειολήπτη κατάσταση αδυναμίας αποπληρωμής ληξιπρόθεσμων χρηματικών οφειλών, ο οποίος επιχειρεί με την ως άνω αίτηση προς το αρμόδιο Ειρηνοδικείο την υπαγωγή στις ευεργετικές διατάξεις του ν. 3869/2010, κατά κανόνα και κατά τα διδάγματα της κοινής πείρας, συνεκτιμωμένης και της ασφάλειας δικαίου που πρέπει να διέπει τις συναλλαγές και, ιδίως, αυτές έναντι του χρηματοπιστωτικού συστήματος, το ύψος των αιτούμενων για αναπροσαρμογή από την αρμόδια Υπηρεσία μηνιαίων δόσεων, από την κατάθεση της αίτησης προς το Ειρηνοδικείο μέχρι την έκδοση προσωρινής διαταγής ή οριστικής απόφασης, πρέπει, κατ' αρχήν, να συμπίπτει με το αντίστοιχο ποσό δόσεων, το οποίο περιέχεται στο αιτητικό της αίτησης αυτής. Και τούτο, διότι προϋπόθεση για την ευδοκίμηση της κατ' άρθρο 4 παρ. 1 του ν. 3869/2010 αίτησης του δανειολήπτη ενώπιον του Ειρηνοδικείου, είναι η αδυναμία πληρωμής ληξιπρόθεσμων χρηματικών οφειλών να εμφανίζει μόνιμα χαρακτηριστικά.

44. Όπως εξαιρετικώς, δεδομένου ότι δεν απαγορεύεται ρητώς από το νόμο, θα μπορούσε το ως άνω ποσό να διαφοροποιείται από το ποσό των μηνιαίων

δόσεων, των οποίων ζητείται δικαστικά ο καθορισμός, εφόσον, κατόπιν αξιολόγησης των επικαλουμένων από το δανειολήπτη και των υφισταμένων στην Υπηρεσία μισθοδοσίας στοιχείων, μπορούσε, κατά την εκτίμηση της τελευταίας, να δικαιολογηθεί η διαφοροποίηση για το εν λόγω χρηματικό διάστημα του ύψους του ποσού αυτού. Εντούτοις, πρέπει να θεωρηθεί ότι το ύψος των μηνιαίων δόσεων, των οποίων ο μισθοδοτούμενος αιτείται την αναπροσαρμογή από την Υπηρεσία μισθοδοσίας για αυτή τη χρονική περίοδο, δεν μπορεί να είναι κατώτερο του ύψους του ποσού των δόσεων, του οποίου ζητείται δικαστικά ο καθορισμός και, σε κάθε περίπτωση, όχι κατώτερο του ποσού που ορίζεται στο εδάφιο γ' της παραγράφου 2 του άρθρου 5, διότι ο εξαιρετικός χαρακτήρας των ρυθμίσεων των διατάξεων του ν. 3869/2010 δεν επιτρέπει την παρά τη σιωπή του νομοθέτη διεύρυνση της προστασίας του οφειλέτη.

Απάντηση

45. Κατόπιν των προαναφερομένων το Στ' Τμήμα γνωμοδοτεί, ομοφώνως, ότι:
 1°. Η κατάθεση της κατ' άρθρο 4 παρ. 1 του ν. 3869/2010 αίτησης προς το αρμόδιο Ειρηνοδικείο από στρατιωτικό υπάλληλο - οφειλέτη στεγαστικού δανείου για αγορά πρώτης κατοικίας στο Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων και στο πρώην Ταχυδρομικό Ταμιευτήριο, προς εξόφληση του οποίου εκχωρήθηκε μέρος του μισθού του, και η κοινοποίηση αντιγράφου της αίτησης αυτής προς την αρμόδια για τη μισθοδοσία Υπηρεσία, συνεπάγεται δέσμευση της εν λόγω Υπηρεσίας για την αναπροσαρμογή, χωρίς τη συναίνεση των ως άνω πιστωτών, των μέσω μισθοδοσίας παρακρατούμενων υπέρ αυτών δανειακών δόσεων, μέχρι την έκδοση προσωρινής διαταγής ή οριστικής δικαστικής απόφασης.

2°. Το σχετικό κατά τα ανωτέρω αίτημα του δανειολήπτη περί αναπροσαρμογής των δανειακών του δόσεων πρέπει να διατυπώνεται είτε στην αίτηση του άρθρου 4 παρ. 1 του ν. 3869/2010 είτε σε ξεχωριστή αίτηση απευθυνόμενη προς την Υπηρεσία μισθοδοσίας, με τρόπο σαφή και ορισμένο, χωρίς όρο ή αίρεση.

3°. Το ύψος των αιτούμενων για αναπροσαρμογή κατά τα ανωτέρω από την αρμόδια Υπηρεσία μηνιαίων δόσεων πρέπει, κατ' αρχήν, να συμπίπτει με το αντίστοιχο ποσό δόσεων, το οποίο περιέχεται στο αιτητικό της αίτησης προς το Ειρηνοδικείο, και, πάντως, να μην είναι κατώτερο του ποσού αυτού ή του

ποσού που ορίζεται στο εδάφιο γ' της παραγράφου 2 του άρθρου 5 του ν. 3869/2010. _

ΘΕΩΡΗΘΗΚΕ

Αθήνα , 8-12-2015

Ο Πρόεδρος του Τμήματος

Ο Εισηγητής

Γ. Χαλκιάς

[Handwritten signature]

Ιωάννης – Κωνσταντίνος Χαλκιάς

Νικόλαος Δημητρακόπουλος

Αντιπρόεδρος ΝΣΚ

Πάρεδρος ΝΣΚ